

## **TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

### **I. BENDROJI DALIS**

Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos (toliau – SVB) misija – užtikrinti Lietuvos gyventojams lygiavertes galimybes naudotis kokybiška informacija, kurti ir skleisti žinias bei idėjas visuomenės socialinei, kultūrinei ir ekonominei pažangai.

Skatinant Lietuvos Respublikos piliečių sąmoningą kultūrinės tapatybės kūrimą, ugdant pagarbą valstybei, jos istorijai, nacionalinei kultūrai, lituanistikos tradicijoms ir paveldui, plėtojant įvairių sričių sinergiją bei puoselėjant kūrybiškumą 2018-ieji Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu buvo paskelbti: Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio, Vydūno, Lietuvos skautų judėjimo, Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveikslo karūnavimo 300 metų jubiliejaus minėjimo, Adolfo Ramanausko-Vanago, Tėvo Stanislovo, Sąjūdžio, Lietuvos katalikų moterų sąjungos, Simono Daukanto metais. Dauguma Trakų SVB vykusių renginių buvo skirti šiems įvykiams paminėti ir iniciatyvoms skatinti.

2018 m. buvo svarbūs minėtinomis datomis tiek Lietuvai, tiek Trakams, tiek ir Trakų SVB. Įvairiomis darbo formomis ir priemonėmis minėjome: Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį; Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveikslo karūnavimo 300 m. jubiliejų; filosofo, rašytojo, kultūros veikėjo Vydūno 150-ąsias gimimo metines; kunigo, pamokslininko, vienuolio kapucino, Lietuvos pasipriešinimo sovietinei okupacijai veikėjo, Tėvo Stanislovo 100-ąsias gimimo metines; Adolfo Ramanausko-Vanago – kovotojo už Lietuvos Nepriklausomybę, partizanų vado, brigados generolo 100-ąsias gimimo metines; istoriko, rašytojo ir švietėjo, vieno iš pirmųjų tautinio atgimimo ideologų Simono Daukanto ir Lietuvos skautų judėjimo metus. Šventėme Dusmenų kaimo bibliotekos 70 metų jubiliejų. Taip pat tradiciškai minėjome valstybines šventes, žymių žmonių jubiliejus, organizavome įvairius susitikimus, pristatymus, rengėme ir dalyvavome įvairiose akcijose.

2018 m. Geriausia metų komanda tituluotos Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus darbuotojos, joms įteiktas Lazdyno prizas už profesionalų ir novatorišką vaikų kūrybiškumo ugdymą.

Pradedamas vykdyti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų finansuojamas projektas „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“ kurio vertė 200 tūks. eurų.

Trakų rajono bibliotekose 2018 metais skaitė 9 111 vartotojų, jiems išduoti 332 520 dokumentų, iš viso rajono bibliotekose užregistruota 159 109 lankytojai.


Trakų rajone gyvena 32 492 gyventojai, iš jų 28,04 % gyventojų yra bibliotekos vartotojai.

Metinėje ataskaitoje analizuojama visa bibliotekos veikla, prieinamumas, pateikiami bibliotekos uždaviniai, jų vykdymo seka, vartotojų aptarnavimas, fondo būklė, kraštotyrinė bei metodinė veikla, bibliotekos renginiai.

## II. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

2018 m. SVB tinkle pokyčių nebuvo.



 Rajono bibliotekos

### **Nestacionarus aptarnavimas**

- išdavimo punktų nėra;
- bibliobusų nėra;
- knygnešių skaičius – 199.

### **Neįgalių ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas**

Siekiant sudaryti kuo palankesnes sąlygas neįgaliesiems ir senyvo amžiaus skaitytojams naudotis turimais spaudinių fondais, kiekviena rajono biblioteka, pasitelkusi į pagalbą savanorius, aptarnauja skaitytojus namuose.

SVB darbuotojai namuose aptarnavo 53 neįgalius ir senyvo amžiaus skaitytojus, aprūpindami juos periodika, knygomis. Taip pat buvo suteikiama visapusiška informacija telefonu.

Tolimesnėse gyvenvietėse ar vienkiemiuose įsikūrusiems, ypač pagyvenusiems ir neįgaliems žmonėms, knygas į namus pristatė moksleiviai, šeimos nariai bei patys bibliotekininkai. 2018 m. užregistruoti 199 knygnešiai, kurie aptarnavo 338 vartotojus, jiems buvo išduoti 9 268 dokumentai.

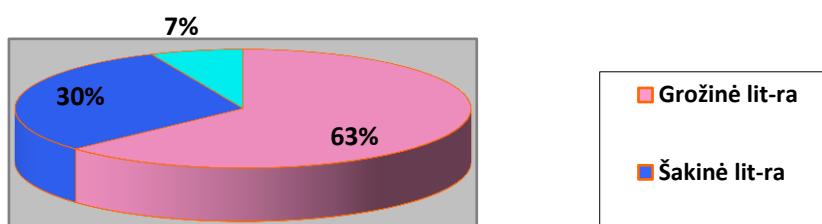
Trakų viešojoje bibliotekoje veikia Lietuvos aklųjų bibliotekos kilnojamoji bibliotekėlė, kuri aptarnauja akluosius bei silpnaregius skaitytojus. Iš viso 2018 m. skaitė 3 skaitytojai, kurie apsilankė 14 kartų, jiems buvo išduota 225 garsinės knygos. Garsinių knygų fondas yra nuolat atnaujinamas, atsižvelgiant į aklųjų skaitytojų poreikius ir galimybes, todėl nuolat vyksta bendradarbiavimas su Lietuvos aklųjų biblioteka.

## IŠVADOS

### III. FONDO FORMAVIMAS

2018 metais Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos fonde iš viso buvo 214 480 fiz. vnt. dokumentų 175 101 pavadinimu:

|                          | Fondo dydis |       | Grožinė literatūra |      |       | Šakinė literatūra (be periodikos) |      |       | Periodiniai leidiniai |     |      |
|--------------------------|-------------|-------|--------------------|------|-------|-----------------------------------|------|-------|-----------------------|-----|------|
|                          | Fiz. vnt.   | Pav.  | Fiz. vnt.          | %    | Pav.  | Fiz. vnt.                         | %    | Pav.  | Fiz. vnt.             | %   | Pav. |
| <b>SVB</b>               | 214480      | 34978 | 135341             | 63,1 | 22443 | 65083                             | 30,3 | 12416 | 14056                 | 6,6 | 119  |
| <b>VB</b>                | 58090       | 30390 | 30702              | 52,9 | 18044 | 21853                             | 37,6 | 12228 | 5535                  | 9,5 | 118  |
| <b>Miesto filialuose</b> | 60559       | 26848 | 34328              | 56,7 | 15540 | 20716                             | 34,2 | 11204 | 5515                  | 9,1 | 104  |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 95831       | 7650  | 70311              | 73,4 | 3190  | 22514                             | 235  | 4377  | 3006                  | 3,1 | 83   |



### Gyventojų aprūpinimas esamais dokumentais:

| Vienam rajono gyventojui tenka dokumentų |         | Vienam miesto gyventojui tenka dokumentų |         | Vienam kaimo gyventojui tenka dokumentų |         |
|--|---------|--|---------|---|---------|
| 2018 m.                                  | 2017 m. | 2018 m.                                  | 2017 m. | 2018 m.                                 | 2017 m. |
| 6,6                                      | 6,6     | 4,7                                      | 4,8     | 7,8                                     | 7,7     |

### Vartotojų aprūpinimas esamais dokumentais:

| Vienam rajono vartotojui tenka dokumentų |         | Vienam miesto vartotojui tenka dokumentų |         | Vienam kaimo vartotojui tenka dokumentų |         |
|--|---------|--|---------|---|---------|
| 2018 m.                                  | 2017 m. | 2018 m.                                  | 2017 m. | 2018 m.                                 | 2017 m. |
| 23,5                                     | 24,1    | 16,4                                     | 18,2    | 27,0                                    | 26,3    |

Vienam **rajono vartotojui** tenka garsinių ir regimųjų elektroninių dokumentų – 0,4 (viso 1552 fiz. vnt.).

Vienam **miesto vartotojui** tenka garsinių ir regimųjų elektroninių dokumentų – 0,2 (viso 862).

Vienam **kaimo vartotojui** tenka garsinių ir regimųjų elektroninių dokumentų – 0,2 (viso 690).

### Naujų dokumentų įsigijimas

Rajono savivaldybės viešoji biblioteka 2018 metais iš viso įsigijo 8 443 egz. dokumentų 256 naujais pavadinimais (t.t. knygų – 5 834 egz.). Visi dokumentai įsigyti centralizuotai, iš jų:

- už lėšas, skirtas iš Kultūros ministerijos, 2018 metais viso nupirka 3 531 egz.;
- neatlygintinai gauta 291 egz.;
- labdara/parama – 580 egz.;
- iš kitų šaltinių gauta 1 480 egz.;
- periodinių leidinių įsigyta 2 561 egz.

Kultūros ministerijos lėšos, skirtos dokumentų fondams komplektuoti, šiais metais siekė 27 229 Eur (palyginimui 2017 m. – 25 884 Eur). 2018 metais lėšų skirta 1 345 Eur daugiau nei 2017 metais.

Trakų rajono savivaldybė 2018 m. periodinių leidinių prenumeratai skyrė 9 300 Eur (2017 m. – 9 300 Eur).

2018m. vienam gyventojui rajone dokumentams įsigyti teko (Eur):

- iš viso – 1,13 Eur (2017 m. – 1,08 Eur),
- iš Kultūros ministerijos skirtų lėšų – 0,84 Eur (2017 m. – 0,79 Eur),
- iš savivaldybės skirtų lėšų (periodiniams leid.) – 0,29 Eur (2017 m. – 0,29 Eur).

|            | Gauta viso |      | Grožinės literatūros |      | Šakinės literatūros (be periodikos) |      | Periodinių leidinių |      |
|------------|------------|------|----------------------|------|-------------------------------------|------|---------------------|------|
|            | Fiz. vnt.  | Pav. | Fiz. vnt.            | Pav. | Fiz. vnt.                           | Pav. | Fiz. vnt.           | Pav. |
| <b>SVB</b> | 8443       | 2256 | 4530                 | 899  | 1352                                | 1352 | 2561                | 7    |

|                          |      |     |      |     |     |     |      |    |
|--------------------------|------|-----|------|-----|-----|-----|------|----|
| <b>VB</b>                | 1486 | 723 | 612  | 699 | 358 | 20  | 516  | 4  |
| <b>Miesto filialuose</b> | 2314 | 911 | 1219 | 654 | 412 | 256 | 683  | 1  |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 4643 | 622 | 2699 | 438 | 582 | 173 | 1362 | 11 |

Vienas miesto filialas naujų dokumentų vidutiniškai gavo 1 157 fiz. vnt. (2017 m. – 1111 fiz. vnt), vienas kaimo filialas – vidutiniškai 357 fiz. vnt. (2017 m. – 381). Periodinių leidinių vienas miesto filialas vidutiniškai gavo 342 fiz. vnt.(2017 m. – 400), o kaimo filialas – vidutiniškai 105 fiz. vnt. (2017 m. – 106).

### Gyventojų aprūpinimas naujai gautais dokumentais:

| Vienam rajono gyventojui teko naujai gautų dokumentų |            | Vienam miesto gyventojui teko naujai gautų dokumentų |            | Vienam kaimo gyventojui teko naujai gautų dokumentų |            |
|--|------------|--|------------|---|------------|
| 2018 m.  | 2017 m.    | 2018 m.  | 2017 m.    | 2018 m.   | 2017 m.    |
| <b>0,3</b>   | <b>0,3</b> | <b>0,2</b>   | <b>0,2</b> | <b>0,4</b>  | <b>0,4</b> |

Savivaldybės viešojoje bibliotekoje **naujai gautų dokumentų procentas** visame dokumentų fonde sudaro **3,9 proc.** (2017 m. – 3,8 %), iš jų:

- VB – 2,6 proc. (2017 m. – 2,6 %),
- miesto filialuose – 3,8 proc. (2017 m. – 2,9 %),
- kaimo filialuose – 4,8 proc. (2017 m. – 5,2 %).

### Dokumentų nurašymas

|                          | Nurašyta viso |      | Grožinės literatūros |      | Šakinės literatūros (be periodikos) |      | Periodinių leidinių |      |
|--------------------------|---------------|------|----------------------|------|-------------------------------------|------|---------------------|------|
|                          | Fiz. vnt.     | Pav. | Fiz. vnt.            | Pav. | Fiz. vnt.                           | Pav. | Fiz. vnt.           | Pav. |
| <b>SVB</b>               | 9363          | 1469 | 5246                 | 1445 | 2712                                | 12   | 1405                | 12   |
| <b>VB</b>                | 802           | 702  | 246                  | 146  | 556                                 | 556  | 0                   | 0    |
| <b>Miesto filialuose</b> | 5319          | 1266 | 3925                 | 916  | 1394                                | 350  | 0                   | 0    |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 3242          | 585  | 1075                 | 350  | 762                                 | 184  | 1405                | 51   |

### **Nurašymo priežastys:**

- susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai – 4 338 fiz. vnt. (46,3 %);
- praradę aktualumą dokumentai – 1 753 fiz. vnt. (18,8 %);
- vartotojų prarasti dokumentai, bet pakeisti – 172 fiz. vnt. (1,8 %);
- dėl kitų priežasčių prarasti dokumentai – 3 100 fiz. vnt.(33,1 %).

### **Fondo panaudojimas**

**Bendras fondo apyvartos rodiklis – 1,6** (2017 m. – 1,6), iš jų:

- Viešosios bibliotekos – 1,5 (2017 m. – 1,5);
- miesto filialuose – 2,4 (2017 m. – 2,2);
- kaimo filialuose – 1,1 (2017 m. – 1,2).

### **IŠVADOS:**

Trakų viešajai bibliotekai labai trūksta naujų dokumentų lenkų bei rusų kalbomis. Skiriamų lėšų neužtenka bent daliniam skaitytojų lenkų ir rusų kalbomis poreikių patenkinimui.

Rajono bibliotekų fonduose nuolat nurašoma daug praradusių aktualumą bei susidėvėjusių leidinių, ir tai bus daroma ateityje. Bibliotekos turi žavėti skaitytojus ir lankytojus savo aktualumu, inovacijomis, patrauklumu.

## **IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS**

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Trakų rajone gyveno 32 492 gyventojai (2017 m. – 32 701 gyv.).

### **Vartotojų skaičius:**

2018 m. SVB užregistruota 9 111 vartotojų (2017 m. – 8 951), iš jų:

|                          | <b>Vartotojų skaičius</b> |         |         |
|--------------------------|---------------------------|---------|---------|
|                          | 2018 m.                   | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>VB</b>                | 1 867                     | 1 862   | 1 967   |
| <b>Miesto filialuose</b> | 3 698                     | 3 499   | 3 617   |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 3 546                     | 3 590   | 3 599   |

### **Vartotojų vaikų telkimas:**

Trakų rajone gyvena 4 993 vaikai iki 16 metų (2017 m. – 4 993). 2018 m. Trakų SVB užregistruoti 2 805 vartotojai vaikai (2017 m. – 2 689), iš jų:

|  | <b>Vartotojų vaikų skaičius</b> |
|--|---------------------------------|
|--|---------------------------------|

|                          | 2018 m. | 2017 m. | 2016 m. |
|--------------------------|---------|---------|---------|
| <b>VB</b>                | 691     | 688     | 796     |
| <b>Miesto filialuose</b> | 1 233   | 1 065   | 1 143   |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 881     | 936     | 926     |

#### Lankomumas:

2018 m. SVB apsilankė 159 109 lankytojai (2017 m. – 158 650), iš jų:

|                          | <b>Apsilankymų skaičius</b> |         |         |
|--------------------------|-----------------------------|---------|---------|
|                          | 2018 m.                     | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>VB</b>                | 45 457                      | 45 162  | 44 309  |
| <b>Miesto filialuose</b> | 53 183                      | 52 721  | 50 253  |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 60 469                      | 60 767  | 61 011  |

2018 m. SVB vidutiniškai per 1 dieną apsilankė 720 lankytojų (2017 m. – 664).

#### Vaikų lankomumas:

2018 m. vaikai SVB apsilankė 70 305 kartų (2017 m. – 71 116). Vienas vaikas bibliotekoje vidutiniškai lankėsi 14 kartų.

|                          | <b>Vaikų apsilankymų skaičius</b> |         |         |
|--------------------------|-----------------------------------|---------|---------|
|                          | 2018 m.                           | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>VB</b>                | 16 921                            | 16 894  | 16 245  |
| <b>Miesto filialuose</b> | 26 570                            | 25 822  | 25 856  |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 26 814                            | 28 400  | 29 861  |

#### Dokumentų išduotis:

Per ataskaitinius metus SVB išduota 332 520 fiz. vnt. (2017 m. – 334 387), iš jų:

|                          | <b>Dokumentų išduotis</b> |         |         |
|--------------------------|---------------------------|---------|---------|
|                          | 2018 m.                   | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>VB</b>                | 84 903                    | 83 564  | 84 373  |
| <b>Miesto filialuose</b> | 146 075                   | 141 890 | 135 884 |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 101 542                   | 108 933 | 111 064 |

Vienam vartotojui vidutiniškai išduota 36,5 fiz. vnt. dokumentų.

#### Dokumentų išduotis vaikams:

Iš viso vaikams SVB išduota 110 510 fiz. vnt. (2017 m. – 111 768) dokumentų. Vienas vartotojas vaikas vidutiniškai paėmė 39,4 fiz. vnt. dokumentų.

|                          | <b>Dokumentų išduotis vaikams</b> |         |         |
|--------------------------|-----------------------------------|---------|---------|
|                          | 2018 m.                           | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>VB</b>                | 24 521                            | 23 580  | 23 478  |
| <b>Miesto filialuose</b> | 48 377                            | 47 192  | 48 925  |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 37 612                            | 40 996  | 42 741  |

### Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius:

2018 m. SVB vartotojams buvo skirtos 203 (2017 m. – 192) darbo vietos, iš jų:

|                          | Vartotojams skirtos darbo vietos |         |         |
|--------------------------|----------------------------------|---------|---------|
|                          | 2018 m.                          | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>VB</b>                | 55                               | 43      | 43      |
| <b>Miesto filialuose</b> | 42                               | 42      | 19      |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 106                              | 107     | 107     |

#### Internetas

Visuose SVB padaliniuose teikiamos nemokamos interneto paslaugos. Įrengtas bevielis interneto ryšys suteikia galimybę bibliotekos vartotojams naudotis informaciniais šaltiniais savo telefonuose, turimuose nešiojamuose kompiuteriuose, planšetiniuose įrenginiuose.

2018 m. SVB buvo 124 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga, iš jų 87 vartotojams:

|                          | Kompiuterizuotos darbo vietos vartotojams |         |         |
|--------------------------|---|---------|---------|
|                          | 2018 m.                                   | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>VB</b>                | 24  | 15      | 15      |
| <b>Miesto filialuose</b> | 15  | 12      | 10      |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 48  | 49      | 48      |

#### Prieiga

2018 m. SVB vartotojai bibliotekos paslaugomis naudojami vidutiniškai 221 darbo dieną (2017 m. – 239), iš jų:

- **VB** 288 d. d. (2017 m. – 265),
- **miesto filialuose** 289 d. d. (2017 m. – 244),
- **kaimo filialuose** 198 d. d. (2017 m. – 208).

#### Vartotojų orientavimas ir apmokymas:

Metų bėgyje apmokyta apie tūkstantis rajono gyventojų, kuriems išduoti 105 kompiuterinio raštingumo pažymėjimai. Vartotojų apmokymui buvo skirtos 2777 valandos, taip pat suteikta 12 478 konsultacijų, iš kurių 2404 individualios.

Kompiuterinio raštingumo kursuose mokėsi pradedantieji ir pažengusieji. Tobulino žinias Trakų rajono įstaigų darbuotojai, senjorai, bedarbiai. Mokoma buvo šių temų: dirbti Microsoft Word ir Excel programomis, elektroninio pašto sukūrimo ir naudojimosi Skype programa, skraidrių sukūrimo Microsoft Powerpoint programa ir informacijos paieška elektroninėse svetainėse. Mokymų metu daug dėmesio buvo skiriama informacinių technologijų saugos žinioms, pagrindinėms interneto grėsmėms, tapatybės vagystėms, kompiuterio užkrėtimo apsaugos galimybėms, antivirusinėms programoms. Buvo analizuojamos autoriaus ir kūrinio sąvokos, aptariamoms autoriaus turtinės ir neturtinės teisės ir jų trukmė, pristatomi dažniausi autorių teisių



pažeidimai. Apie teisėtai naudojamus kūrinius ir autorines sutartis. Kursų lankytojai susipažino su [www.epaslaugos.lt](http://www.epaslaugos.lt) puslapio teikiamomis galimybėmis. Kaip užsiregistruoti pas gydytoją, deklaruoti gyvenamąją vietą, įregistruoti ir išregistruoti automobilį Regitroje, steigti verslą ir jį išregistruoti.

2018 m. vartotojai naudojami ir susipažino su 2 užsienio ir 1 lietuviška baze.

**Infolex** teisinė duomenų bazė, kurioje talpinami teisės aktai, teismų nutartys, sprendimai, Europos Teisingumo Teismo dokumentai, Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai.

**EBSCO Publishing** publikuoja visateksčius elektroninius žinytus, socialinių ir humanitarinių mokslų, medicinos, sveikatos, švietimo, verslo ir ekonomikos žurnalus, elektroninius laikraščius.

**NAXOS Music Library** – pateikiami klasikinės, džiazo, pasaulio tautų folkloro, šiuolaikinės populiariosios, roko muzikos įrašai. Duomenų bazėje rasite kompozitorių ir atlikėjų biografijas, muzikos terminų žodyną ir kitą informaciją.

Iš viso per 2018 m. vyko 6 šių bazių pristatymai su praktiniais užsiėmimais, kuriuose dalyvavo 26 žmonės. Taip pat 1 pristatymas vyko Rūdiškių miesto bibliotekoje, kuriame dalyvavo Rūdiškių gimnazijos moksleiviai – viso 22. 2018 m. buvo fiksuojama „Vyturys“, Infolex, EBSCO Publishing ir NAXOS Music Library bazių statistiniai duomenys. Prie EBSCO Publishing užfiksuoti 460 prisijungimų, prie NAXOS Music Library – 261, Infolex – 802, „Vyturys“ – 56. Prisijungimų aktyvumą lėmė informacijos viešinimas ir galimybė prisijungti nuotoliniu būdu.

Iš jų 3 reklaminiai-informaciniai skelbimai buvo patalpinti rajono laikraščiuose „Galvė“ ir „Trakų žemė“, viešosios bibliotekos informaciniame stende, tinklalapyje [www.trakubiblioteka.lt](http://www.trakubiblioteka.lt).

Lapkričio mėn. 5–9 dienomis buvo organizuojama teminė akcija „Senjorų dienos internete 2018“, kurios tikslas – skatinti vyresnio amžiaus žmones drąsiai jaustis skaitmeninėje erdvėje, pažinti grėsmes ir netikras žinias, kritiškai vertinti informaciją, saugiai ir atsakingai naudotis aktualiomis e. paslaugomis, nuolat tobulinti savo skaitmeninius įgūdžius.

2018 m. buvo atliktas tyrimas Trakų viešojoje bibliotekoje, Lentvario ir Rūdiškių padaliniuose, kurio išsiaiškinta bibliotekos vartotojų nuomonė apie teikiamas paslaugas ir jų kokybę. Apklausoje sudalyvavo virš 50 respondentų, kurie teigiamai įvertino bibliotekos teikiamas paslaugas. Buvo atsižvelgta į pareikštus pageidavimus.

### **Tarpbibliotekinis aptarnavimas:**

2018 m. tarpbibliotekiniu abonementu pasinaudojo 3 vartotojai. Tarpbibliotekiniu abonementu buvo išsiųstos 80 užklausos kitoms bibliotekoms ir gauti 75 dokumentai (2017 m. – 36 užklausų, gauti 24 dokumentai).

## V. RENGINIAI

2018 m. SVB įvairiomis darbo formomis ir priemonėmis minėjo svarbias Lietuvai datas: Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveikslų karūnavimo 300 m. jubiliejų, filosofo, rašytojo, kultūros veikėjo Vydūno 150-ąsias gimimo metines. Be šių pagrindinių datų, kaip ir kasmet, organizavo įvairius renginius, parodas, minėjo žymių žmonių jubiliejus ir kitas svarbias datas, dalyvavo akcijose. Dalyvavome Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės ir Šiaurės šalių bibliotekų savaitės renginiuose, Metų knygos rinkimų ir Knygų Kalėdų akcijose, vasaros skaitymo varžytuvėse „Skaitymo iššūkis“, „Vaikų Velykėlės 2018“, organizavome tradicinius literatūrą vakarus, kalėdinius bendruomenės vakarus, susipažinimo su biblioteka ekskursijas mažiesiems skaitytojams, vedėme pavasario ir rudens sezonų populiarųjį žaidimą „Auksinis protas“, tradiciškai minėjome Europos dieną, organizavome Mažąsias knygas mugės, naujų knygų pristatymus. Buvo minimi bibliotekų, miestų ir jų objektų jubiliejai, paminėtos: Laisvės gynėjų diena – Sausio 13-oji, Lietuvos valstybės atkūrimo diena – Vasario 16-oji, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena – Kovo 11-oji, Gedulo ir vilties diena – Birželio 14-oji, Mindaugo karūnavimo diena – Liepos 6-oji, Juodojo kaspino diena – rugpjūčio 23-ioji, Tarptautinė vaikų gynimo diena, Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena, Pasaulinė poezijos diena, Pasaulinė Žemės diena, Europos kalbų diena, Pasaulinė gyvūnų globos diena, Saugaus interneto diena ir kt. Kelinti metai iš eilės organizavome Nacionalinio diktanto rašymą Lentvario ir Trakų viešojoje bibliotekoje.

Pasitinkant Valstybės atkūrimo šimtmetį, Trakų VB prisijungė prie LRT inicijuotos visuomeninės socialinės akcijos „Keliu vėliavą“ ir iškelė bibliotekos languose 24 vėliavas. Stiprinant lietuvių tautos tapatumą bei domėjimąsi savo tautos istorija, Seimas 2017 m. buvo paskelbęs Tautinio kostiumo metais. Ta proga mūsų kolektyvas nusprendė pasisiūti tautinius kostiumus ir taip pasveikinti 2018 m. vasario 16 d. Lietuvą su Nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiu. Simboliška – 16 kolektyvo darbuotojų pasisiuvo kostiumus ir įsiamžino nuotraukose, taip pasveikindami savo šalį su švente. Europos Parlamentas 2018-uosius paskelbė Europos kultūros paveldo metais. Trakų viešoji biblioteka priėmė iššūkį sudainuoti Europos himną paveldo vietoje, kartu su moksleiviais sudainavo himną Trakų pilies kieme. Gegužės 9 dieną, minint Europos dieną, pasidalino vaizdo įrašų bibliotekos Facebook profilyje ir kitose socialinėse medijose. Gegužės mėn. VB startavo Izraelio kino vakarai, kino programą sudarė 5 filmai, kurie buvo demonstruojami kiekvieną gegužės ketvirtadienį. Viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose vyko dokumentinio filmo „Tėvas Stanislovas. Stotis tyloje“ peržiūros, skirtos Tėvo Stanislovo metams paminėti. Minint Tarptautinę pagyvenusių žmonių dieną, buvo demonstruojamas dokumentinis filmas „Amžinai stilingos“, filmo peržiūrą rėmė Trakų rajono savivaldybė, partneriai – Trakų

viešoji biblioteka, VšĮ Trakų švietimo centras ir Trakų kultūros rūmai. Dalyvavome akcijoje „Spalvotas pavasaris“, skirtoje onkologinėmis ligomis sergantiems vaikams ir kvietėme megzti, nerti, siūti, velti spalvingas bei jaukias kepuraites, skareles ar šalikėlius mažiesiems ligoniuokams. Jau antrus metus spalio mėn. organizuojama iniciatyva „Teisėjas bibliotekoje“ – vyko teisėjų susitikimas su skaitytojais. Trakų viešoji biblioteka jau trečius metus kvietė lankytojus prisidėti prie labdaringo renginio – „Pyragų diena“, kurio tikslas – dalintis ir padėti įgyvendinti vaikų svajones. Vyko knygų vakaras, kurio metu buvo pristatomos DEMOS leidyklos išleistos knygos. DEMOS kritinės minties instituto šviečiamoji veikla nukreipta į socialinės rizikos ir atskirties mažinimą ir daro rinkos problemų tyrimus. Gruodžio mėn. LR Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuota akcija „Knygų Kalėdos“ jau 8 kartą po visą Lietuvą skleidė žinią – dalintis skaitymo šviesa ir dovanoti naujų knygų šalies bibliotekoms. Kasmet ta proga Trakų biblioteka organizuoja Mažąją knygų mugę, kuri kviečia apsilankyti trakiečius ir įsigyti naujausių knygų leidyklos kainomis, kurios gali tapti puikia kalėdine dovana tiek draugams, artimiesiems, tiek ir bibliotekoms. Šiais metais mugėje dalyvavo leidykla „Baltos lankos“. Mugės atidaryme dalyvavo Trakų r. sav. merė Edita Rudelienė, kuri tarė sveikinimo žodį ir „Knygų Kalėdų“ proga savivaldybės vardu padovanojo knygų rajono bibliotekoms. Veikė tradicinė 32-oji Kalėdinių-naujametinių puokščių paroda, kurioje dalyvavo Trakų VDG, Lentvario, Paluknio, Onušio gimnazijų, Lentvario pradinės mokyklos moksleiviai, Rykantų universalus daugiafunkcinio centro, Trakų suaugusiųjų mokymo centro atstovai, Trakų vaikų lopšelio-darželio „Ežerėlis“ „Gandriukų“ grupės vaikai bei pavieniai asmenys. Iš viso dalyvavo 38 autoriai, kurie pagamino 42 puokštes.

2018 m. buvo suorganizuota 653 masinių renginių (2017 m. – 680). Iš jų 220 kompleksiniai, 152 žodiniai, 281 vaizdiniai. Iš viso renginiuose lankėsi 13 945 lankytojai (Priedas Nr.1).

|                          | <b>Renginiai ir jų lankytojai</b> |                         |                    |                      |                    |
|--------------------------|-----------------------------------|-------------------------|--------------------|----------------------|--------------------|
|                          | Renginių skaičius                 | Kompleksiniai renginiai | Žodiniai renginiai | Vaizdiniai renginiai | Lankytojų skaičius |
| <b>VB</b>                | 176                               | 58                      | 48                 | 70                   | 5 624              |
| <b>Miesto filialuose</b> | 159                               | 78                      | 21                 | 60                   | 5 686              |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 318                               | 84                      | 83                 | 151                  | 2 635              |

Iš jų – 344 renginiai skirti vaikams (2017 m. – 345), kuriuose apsilankė 7 007 lankytojai vaikai (2017 m. – 7 128), iš jų:

|                          | <b>Renginiai vaikams</b> |                         |                    |                      |                    |
|--------------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|----------------------|--------------------|
|                          | Renginių skaičius        | Kompleksiniai renginiai | Žodiniai renginiai | Vaizdiniai renginiai | Lankytojų skaičius |
| <b>VB</b>                | 80                       | 26                      | 25                 | 29                   | 2482               |
| <b>Miesto filialuose</b> | 69                       | 38                      | 11                 | 20                   | 2 953              |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 195                      | 64                      | 56                 | 75                   | 1 572              |

### **Nemokamos paslaugos:**

Trakų SVB taip pat teikia nemokamas paslaugas: spaudinių išdavimas į namus, naudojimasis periodika ir retais spaudiniais skaityklose, garsinių ir Brailio rašto knygų išdavimas akliems ir silpnaregiams, spaudinių pristatymas į namus neįgaliesiems, galimybė naudotis bibliotekos katalogais, kartotekomis, LIBIS, prenumeruojamomis duomenų bazėmis ir kitomis informacijos priemonėmis; darbas kompiuteriu, planšetiniais kompiuteriais su prieiga prie interneto, garso ir vaizdo įrašais; dalyvavimas renginiuose, parodose, specialistų konsultacijose, filmų demonstravimuose, ekskursijose po bibliotekas, kompiuterinio raštingumo mokymuose.

### **Mokamos paslaugos:**

Trakų SVB teikia mokamas paslaugas, remiantis patvirtintais Trakų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 4 d. sprendimu Nr. S1-393, mokamų paslaugų įkainiais.

Vartotojai moka už skaitytojo pažymėjimo įsigijimą, dokumentų kopijavimą, spausdinimą, skenavimą, pranešimo išsiuntimą faksu, dokumentų įrišimą, dokumentų laminavimą, teksto surinkimą. Iš viso per 2018 m. spec. lėšų surinkta 2839,63 Eur.

### **Bibliotekos įvaizdžio formavimas:**

Visa informacija apie Trakų viešosios bibliotekos paslaugas ir veiklą skelbiama bibliotekos interneto svetainėje [www.trakubiblioteka.lt](http://www.trakubiblioteka.lt).

Informacija apie bibliotekos veiklą, renginius taip pat buvo talpinama Trakų rajono savivaldybės interneto svetainėje [www.trakai.lt](http://www.trakai.lt), Lietuvos bibliotekų portalo svetainėje [www.bibliotekos.lt](http://www.bibliotekos.lt), [www.trakietis.lt](http://www.trakietis.lt), socialiniuose tinklalapiuose [www.blogspot.com](http://www.blogspot.com), [www.facebook.com](http://www.facebook.com), [www.delfi.lt](http://www.delfi.lt), <http://metuknygosrinkimai.skaitymometai.lt/>, respublikinėje ir rajoninėje spaudoje.

### **Publikacijos spaudoje ir internete:**

Iš viso straipsnių – 161, iš jų bibliotekos darbuotojų – 137, kitų – 24;

Rajono spaudoje – 140, iš jų bibliotekos darbuotojų – 124, kitų – 16;

Respublikinėje spaudoje – 14, iš jų bibliotekos darbuotojų – 6; kitų – 8;

Visi 137 straipsniai buvo publikuojami internetinėje erdvėje.

## VI. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA

### Katalogų ir kartotekų sistema

Nuo 2017 metų pradžios, Trakų viešosios bibliotekos direktorės įsakymu, yra nutraukiamas kortelinio katalogo pildymas. Bet, nurašant susidėvėjusias ir neaktualias knygas, išimamos nereikalingos kortelės.

Kraštotyros kartoteka apima 12 dėžučių su **13 927** kortelėmis. Į šią kartoteką įjungiami apie Trakų regioną dokumentų analiziniai aprašai iš respublikinės spaudos. Respublikinėje spaudoje 2018 m. apie Trakų rajoną buvo rašyta **194** vnt. kartus.

LIBIS Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas 2018 m. papildytas rajoninių laikraščių „Galvės“ **950** ir „Trakų žemės“ **963** analiziniais įrašais, iš viso **1 913** įrašai. Sukūrė **174** analizinius respublikinių leidinių įrašus ir suskaitmenino **280** laikraščius ir žurnalus apie Trakų krašto įvykius, kraštiečių nuopelnus, pasiekimus.

2018 m. biblioteka ir toliau tęsė LIBIS diegimą, kurdama knygų ir analizikos elektroninius katalogus. Iš viso 2019 metų pradžia elektroniniame kataloge yra 107 452 bibliografiniai įrašai. 2018 m. buvo tęsiamas ir analizinio katalogo kūrimas, 2019 m. pradžia yra 33 548 bibliografiniai įrašai. Iš jų rajoninių laikraščių („Galvės“ ir „Trakų žemės“) 25 285 bibliografiniai įrašai. Per 2018 m. elektroninis katalogas pasipildė 2 103 bibliografiniais įrašais.

Bibliografinių įrašų skaičius elektroniniame kataloge Trakų VB suaugusių vartotojų skyriaus – 86,5 %.

Visi VB filialai yra jau susikūrę savo elektroninius katalogus. O nuo 2017 metų startavo Skaitytojų aptarnavimo posistemis Lentvario miesto filiale ir Trakų VB Vaikų literatūros skyriuje. 2018 m. – Rūdiškių miesto filiale.

Skaitytojų aptarnavimo sk. kraštotyros fondo per 2018 metus buvo išduota 1 574 vnt. dokumentų kraštotyrine tematika, jų tarpe 1 122 knygų, atsakyta į 168 užklausas.

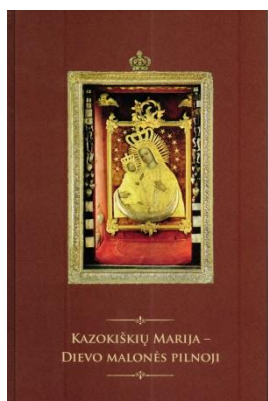
### Kraštotyros fondas

Trakų SVB kraštotyros fondą sudaro 2 619 fiz. vnt. dokumentų, iš jų:

|                          | 2018 m. | 2017 m. | 2016 m. |
|--------------------------|---------|---------|---------|
| <b>VB</b>                | 1 116   | 1 098   | 1 063   |
| <b>Miesto filialuose</b> | 501     | 483     | 465     |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 1 002   | 990     | 990     |

Viešosios bibliotekos kraštotyros fondą sudaro 1 094 dokumentų (2018 m.). 2018 m. kraštotyros fondas pasipildė **23** naujais spaudiniais.

Skaitytojų aptarnavimo sk. kraštotyros fondo per 2018 metus buvo išduota 1 574 vnt. dokumentų kraštotyrine tematika, jų tarpe 1 122 knygų.



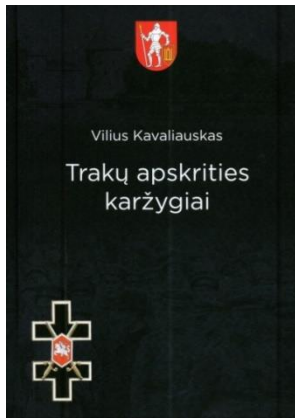
Trakų VB kraštotyros fonde kaupiami ir saugomi dokumentai, knygos, periodiniai leidiniai, teminiai apylankai, kraštotyros leidiniai, nepublikuoti ir išleisti kraštiečių leidiniai, nuotraukos, knygos su autografais, pašto ženklai ir kt. spaudiniai apie Trakus ir Trakų kraštą bei kraštiečius. Fonde saugomi rajoninių periodinių leidinių komplektai nuo 1946 metų, CD ir DVD kraštotyros fondo surinkta ir nuskenuota medžiaga apylankaluose – laikmenose apie Trakų ir Rheinės miestų bendradarbiavimą, kraštietį R. Lanką, trakiečius – Lietuvos Laisvės gynėjus, trakiečius Baltijos kelyje, Trakų tremtinių klubo steigimą ir paminklo pašventinimą Trakų senose kapinėse, Bakaloriškes. Renkami ir pildomi, sudaromi nauji apylankalai apie TVB vykdytus projektus, karaimus, Trakų istorijos muziejų, pilis, istorinį nacionalinį parką, TVB kraštiečių dovanotos nuotraukos ir jų kopijos ir pan. 2018 m. TVB kraštotyros archyvas pasipildė Romualdo Tinfavičiaus dovanotais spaudiniais Lietuvos tautinių mažumų ir karaimikos tematika.

**2018** m. VB kraštotyros fondas pasipildė naujais, **23**-imis vertingais leidiniais, kuriuose minimas Trakų kraštas ir su juo susiję žmonės. Paminėtini šie reikšmingesni leidiniai:

Trakų kraštui aktualus leidinys, Trakų VŠĮ „Vorutos“ fondo 2017 m. išleistas leidinys – „Kazokiškių Marija – Dievo malonės pilnoji“ („Maria Kozakiska Łaski bożey pełna“), apie Kazokiškių Švč. Mergelės Marijos Nugalėtojos paveikslo (Elektrėnų sav.) stebuklus. Lietuvių-lenkų kalba išleistoje knygoje pateikiama informatyvi dr. T. Račiūnaitės įžanga, detali rankraščio analizė, knygoje pateikiama asmenvardžių-vietovardžių rodyklė, ne vienas puslapis skirtas Trakams, trakiečiams, aplink Trakus esančioms vietovėms.

Kazokiškių Marija – Dievo malonės pilnoji. – Trakai, 2017. Knygos viršelis.

Trakų VŠĮ „Vorutos“ fondas 2018 m. išleido 201 m. kalendorių, skirtą Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios Dievo Motinos – Lietuvos Globėjos – paveikslo vainikavimo 300-osioms metinėms. Leidinyje pristatomos jubiliejinius metus menančios akimirkos, istorinės nuotraukos, dovanoti Trakų Švč. Mergelei Marijai popiežiaus Pranciškaus bei mons. V. P. Rūko votai ir kt.



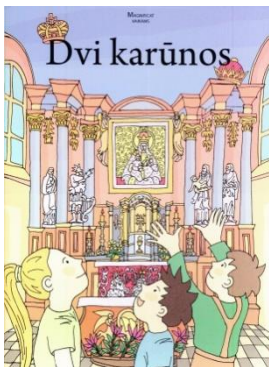
2018 metų kalendorius Trakų Dievo Motinos, Lietuvos globėjos, paveikslo karūnavimo 300-osioms metinėms. – Trakai, 2018. Viršelis.

VšĮ leidyklos „Magnificat“ vaikams išleistą knygėlę „Dvi karūnos“, skirtą jubiliejiniais Trakų Mergelės Marijos metams, puikiai iliustruoja dail. J. Pakalnytės iliustracijos. Knygelėje vaikams suprantama kalba pasakojama Trakų bazilikos ir stebuklingo paveikslo istorija, pristatoma prieš 300 metų vykusio paveikslo vainikavimo istorija bei mons. V. P. Rūko pasakojimas apie Trakų bažnyčioje atrastą lobį.

Dvi karūnos, „Magnificat“, Vilnius, 2018. Knygos viršelis.

Trakų irklavimo muziejaus įkūrėjos, buvusios irkluotojos, kraštiečių R. Karalienės knyga anglų kalba „Rowing through the barbed wire fence“ („Irklais pro spygliuotą vielą“, 2017 m.) pasakoja apie Lietuvos irklavimo istoriją sovietmečiu. Knygoje atgyja vaizdai iš asmeninės artimųjų patirties, minimi ir su Lietuvos istorija susiję Trakai.

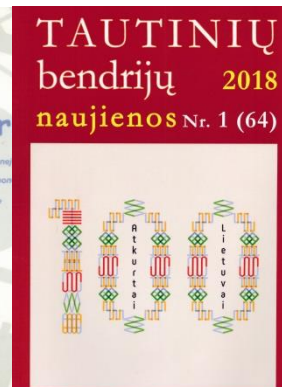
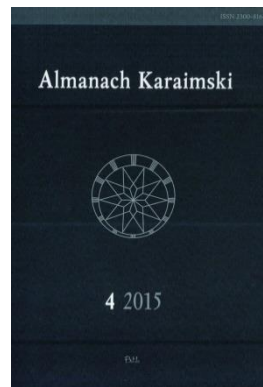
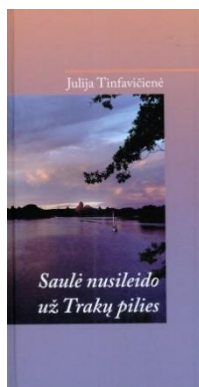
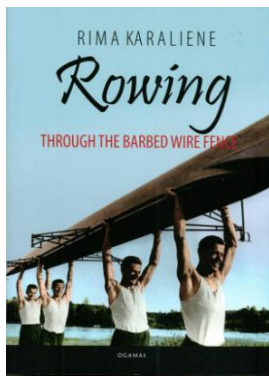
Rima Karalienė, „Rowing through the barbed wire fence“, Vilnius, 2017 m. Knygos viršelis

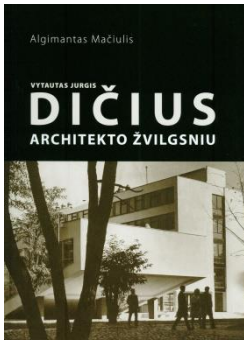


Ypatingo dėmesio vertas leidinys – V. Kavaliausko „Trakų apskrities karžygiai“, 2018 m. išleistas Trakų istorijos muziejaus. Leidinys skirtas Trakų apskrities 1919–1920 metų Nepriklausomybės kovų Vyties Kryžiaus kavalieriams ir savanoriams. Knygoje pristatomi Trakų apskrities Vyties kavalieriai, Trakų krašto savanoriai, Lietuvos savanoriai, kuriuos amžino poilsio vieton priglaudė Trakų žemė, Trakų apskrities karo komendantai, pristatomos jų biografijos, unikalūs archyviniai dokumentai, prisiminimai, nuotraukos. Atskirose rubrikose

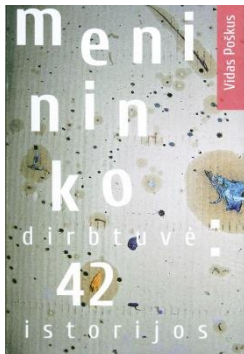
pristatomos istorinių kovų su lenkais Trakuose nuotraukos ir kt.

Vilius Kavaliauskas, „Trakų apskrities karžygiai“, Trakų istorijos muziejus, 2018 m. Knygos





viršelis



Ne vieną spaudinį karaimikos tematika TVB kraštotyros fondui dovanojo trakietis, karaimas R. Tinfavičius. Jų tarpe verta paminėti J. Tinfavičienės kūrybos bei atsiminimų knygelę (**nr. 1.**) „Saulė nusileido už Trakų pilies“ (Trakai, Voruta, 2018 m.). (**Nr. 2-3**) lenkų-rusų kalbomis (Vroclave, 2015 m., 2004 m.), skirtus moksliniams karaimikos tyrinėjimams bei palikimui – „Karaimų almanachas 4 2015“ („Almanach Karaimski“), „Karaj Kiuñlari“ („Karaimų dienos“: karaimų palikimas šiuolaikinėje Europoje“), kuriuose nemažai vietos skirta Lietuvos, Trakų karaimams, spausdinami K. Firkavičiūtės, A. Zagreckaitės ir kt. autorių straipsniai ir (**nr. 4.**) Tautinių bendrijų naujienos – žurnalas, 2018 m. pirmas numeris. Šiame leidinyje pristatomos tautinių mažumų Lietuvoje naujienos, tame tarpe ir karaimų.

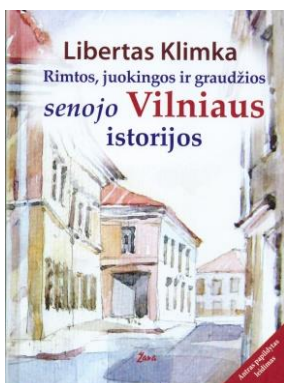
L. Klimkos „Rimtos, juokingos ir graudžios senojo Vilniaus istorijos“ (Vilnius, Žara, 2018 m.) šalia Lietuvos žymių asmenybių – Šv. Kazimiero, Sniadieckio, Lelevelio, I. Kraševskio, T. Vrublevskio, Vivulskio, A. Liobytės ir kt. paliktų pėdsakų Vilniuje, aptinkami ir kraštiečių, Vasario 16-osios akto signataro D. Malinausko, kunigo P. Kraujalio Vilniuje palikti ryškūs pėdsakai.

L. Klimka, „Rimtos, juokingos ir graudžios senojo Vilniaus istorijos“, Vilnius, 2018. Knygos viršelis.

Knygoje pasakojama apie LTSR nusipelnusio architekto, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiaus kavaliere, profesorius Vytautą Jurgį Dičių, asmenybę bei kūrybą. Jo darbų kraitį sudaro eilė modernios architektūros statinių, kurių tarpe ir Trakų miesto restoranas „Nendrė“, pateikiamas tekstas ir bendras objekto planas, eskizai, nuotraukos.

Algimantas Mačiulis, „Vytautas Jurgis Dičius. Architekto žvilgsniu“, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2018. Knygos viršelis.

Atskiro dėmesio vertas Trakų viešosios bibliotekos įsigytas leidinys – menotyros mokslų dr. V. Poškaus „Menininko dirbtuvė: 42 istorijos“ (Tyto Alba, Vilnius, 2017 m.). Vienoje iš istorijų



pristatytas mūsų kraštiečių dailininkas Kęstutis Kasparavičius, jo kūrybinė dirbtuvė, kurioje, pasak knygos autoriaus, gimsta menas, ir kuri pati tampa erdviniu meno kūrinium. Knyga iliustruota ne tik 42 menininkų nuotraukomis, bet ir jų dirbtuvėmis, ta aplinka, kurioje gimsta tikrų menininkų tikri darbai.

Vidas Poškus, „Menininko dirbtuvė: 42 istorijos“, Vilnius, Tyto Alba, 2017 m. Knygos viršelis.

Kraštiečių 2018 m. išleistos ir dovanotos, jų kūrybą pristatančios, knygos: 1. V. Smolenskio pasakų ir apsakymų rinktinė rusų kalba, „Нежность капли утренней



росы“ („Rytinės rasos lašo švelnumas“), 2. V. Talačkos „Neišgalvotos istorijos“, 3–4. A. Makejevo kūriniai – „Trys ministrai, dvi kelionės“, „Terminatorius“.

## 2018 metų TVB kraštotyros parodos:

### 4 Kraštotyrynės – literatūrinės parodos

2018 metus pradėjome spaudinių paroda „2018 m. Trakų viešosios bibliotekos kraštotyros fondą papildę nauji bei dovanoti spaudiniai“. Parodoje buvo eksponuojami TVB kraštotyros fondą 2018 m. papildę leidiniai apie Trakų kraštą, kraštiečius, kraštiečių leidiniai bei dovanotos knygos. Parodą sudarė kelios rubrikos – naujausios knygos apie Trakus ir Trakų kraštą, leidiniai-spaudiniai apie kraštiečius bei knygos, kurias TVB kraštotyros fondui dovanavo mūsų bibliotekos draugai ir gerbėjai.

Kraštotyrynė paroda „Trakų viešoji biblioteka 2017 metais“ buvo skirta Trakų viešosios



bibliotekos aktualijoms, istorijai ir buvo susieta su 2018 m. Nacionaline bibliotekų savaitė. Joje atsispindėjo nuveikta veikla per 2017 metus, vykdyti projektai, renginiai, organizuotos parodos, apdovanojimai, kompiuterinio raštingumo mokymai-kursai, pristatytos TVB 2017 m. prenumeruotos elektroninės duomenų bazės, TVB kraštotyros fondą papildę aplankalai – CD, įvertinimai Lietuvos ir rajono mastu, buvo pristatytas



TVB direktorės D. Banevičienės iniciatyva sukurtas ir pastatytas Bibliotekininkų angelas Angelų kalvoje ir kt.

Trakų Švč. Mergelės Marijos 300-osioms paveikslų vainikavimo metinėms buvo paruoštos dvi literatūrinės – kraštotyrynės parodos (kartu su naujausiomis jubiliejinius metus lydėjusiomis aktualijomis) – „Trakų Švč. Mergelės Marijos paveikslas ir jo sekiniai. Trakų Švč. Mergelės Marija Dievo Motina senojoje literatūroje“ – šioje parodoje buvo supažindinta su Trakų Dievo Motinos sekinais-kopijomis bei Trakų Mergelę Mariją šlovinančia senąja XVII–XVIII a.



literatūra, pradedant M. K. Sarbievijaus „Keturiš Mergelės Motinos mylios arba Vieša iškilminga procesija į dieviškosios Mergelės Motinos Trakų bažnyčią“ ir kt.

Paroda „Paveikslo karūnacijos istorija ir karūnacija, Trakų bazilikos lobynas“ buvo skirta pristatyti paveikslo



karūnavimo istorijos įdomiausius epizodus,

pristatyti Kazimiero Bžostovskio, karūnacijos iniciatoriaus, asmenybę, supažindinti su gausiu Trakų bažnyčios

lobynu, pasinaudojant Trakų VB bibliotekos literatūriniais ištekliais. Parodoje lankytojai galėjo susipažinti su gausia, TVB esančia literatūra minėta tematika bei sukaupta medžiaga minėtu klausimu Trakų VB kraštotyros fonde.

### 3 virtualios parodos

Trakų viešosios bibliotekos tinklalapyje iki šiol veikia 2018 m. paruoštos itin informatyvios teksto ir vaizdo požiūriu parodos, skirtos Trakų Mergelės, Dievo Motinos, 300-osioms vainikavimo metinėms. **Trijų virtualių parodų ciklo dalyse** pateikiama gausi ir išsami informacija, naudojantis Trakų viešosios bibliotekos fondais, kraštotyrene medžiaga, mons. V. P. Rūko archyvu ir kt., nurodomas panaudotos literatūros sąrašas ir kt. **1-oji ciklo dalis** (nuo 2018 m. vasario) „**Trakų Švč. Mergelė Marija, Dievo Motina – Lietuvos Globėja**“ buvo skirta Trakų bazilikos istorijai, paveikslo atsiradimo ir stebuklų tematikai, naujausiems archeologiniams tyrinėjimams, LDK valdovo Vytauto vaidmeniui funduojant bažnyčios statybą ir kt. **2-oji ciklo dalis** (nuo 1918 m. birželio) „**Trakų Švč. Mergelės Marijos paveikslo ikonografijai, sekiniai. Trakų Švč. Mergelė Marija, Dievo Motina, senojoje literatūroje**“, **3-ioji virtuali** (nuo 2018 rugsėjo) – „**Trakų Švč. Mergelės Marijos, Dievo Motinos, paveikslo vainikavimas. Trakų bazilikos lobynas**“. Parodoje išsamiai pristatyti paveikslo vainikavimo istorijos epizodai, su juo susiję asmenys bei Trakų bazilikos lobynas. Šių parodų paruošimas pareikalavo itin kruopštaus darbo skenuojant medžiagą, atrenkant kuo tikslesnę ir svarbesnę informaciją ir pan.

3 parodos iš ciklo „Prasmė ir grožis Trakų krašto bibliotekų fonduose“.

Dvi iš jų skirtos 100-osioms Lietuvos valstybės atkūrimo metinėms, viena – Trakų Švč. Mergelės Marijos 300-osioms paveikslų vainikavimo metinėms.

4 ciko dalis – joje buvo pristatytos tarpukario Lietuvoje išleistos knygos iš M. Mendelevičiūtės senelio – gydytojo, birželio sukilimo dalyvio, Lietuvos Ateitininkų federacijos atkūrimo komiteto pirmininko V. Rastenio (1922–2014) bibliotekos – Jn. Norkaus „Istorijos vadovėlis“ (1939 m.) bei reti tarpukario spaudiniai iš privataus fondo, skirti 20-osioms Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metinėms (1938 m.) – Lietuvos pašto ženklų serijos jubiliejinė laida – „Nepriklausomybės deklaracija“, K. Binkio „Naujoji Lietuva“ (Kaunas, 1938 m.).

5 cilko dalis – ekspozicijoje buvo pristatyti traketės, tremtinės, mokytojos K. Matulionienės-Maknytės privačios bibliotekos reti tarpukario spaudiniai – 1923, 1938 m. išleisti Lietuvos pašto ženkliai, Maironio „Mūsų vargai“ (Kaunas, 1920 m.) ir itin reta, 1918 m. siekianti, Lietuvių mokslo draugijos leista „Chrestomatia Latina“, V. Pietario „Algimantas“ (1940 m.). 4–5 ciklo metu pristatyti spaudiniai betarpiškai susiję su Lietuvos Respublikos 100-mečio tematika, atspindi valstybės atsiradimo, stiprėjimo, pripažinimo *de facto* laikotarpį.

6 ciklo dalis skirta Trakų Švč. Mergelės Marijos 300-osioms paveikslų vainikavimo metinėms ir leidiniams religine tematika. Be retų, Lietuvos-Lenkijos paštų išleistų spaudinių – voko ir pašto ženklo, skirto minėtam jubiliejui, ekspozicijoje buvo pristatytos šviesios atminties kraštiečio, socialinių mokslų dr. Z. Ramanausko bibliotekos spaudiniai – „Biblija“ lietuvių kalba, leista 1920 m. Berlyne bei du unikalūs, vienas iš jų – spausdintas 1876 m. (XIX a. pab.– XX a. pr. veikusioje Paryžiuje „Eugen Baumard“) BOUMARD FILS spaustuvėje, religine tematika paveikslėliai. Taip pat ekspozicijoje buvo pristatytos M. Mendelevičiūtės bibliotekos tarpukariu leistos knygos religine tematika – „Mažuoju keleliu“ (1937 m.) apie Marijos Filippetto (1912–1925 m., Italija) gyvenimą ir Tihamér Tóth „Kristus ir jaunimas“ (1933 m.).

### **Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas**

2018 m. atsakytą į 5 273 bibliografinę užklausą (2017 m. – 5 481), iš jų:

|                          | 2018 m. | 2017 m. | 2016 m. |
|--------------------------|---------|---------|---------|
| <b>VB</b>                | 1 752   | 1 748   | 1 659   |
| <b>Miesto filialuose</b> | 1 895   | 1 996   | 2 223   |
| <b>Kaimo filialuose</b>  | 1 626   | 1 737   | 1 942   |

Atsakant į užklausas buvo naudojamosi knygomis, periodika, bendraja straipsnių kartoteka, enciklopedijomis, žinynais, internetu, elektroninėmis duomenų bazėmis. Pagal užklausų tematiką

daugiausia atsakyta į istorijos ir geografijos; gamtos mokslų; medicinos, technikos, žemės ūkio; psichologijos; visuomenės mokslų; literatūros mokslo ir t.t.

### **Kraštotyros veikla**

Metų eigoje kraštotyros archyvas buvo sisteminamas, rūšiuojamas, apipavidalinamas, tvarkomas, keičiamas į estetiškesnius aplankalus. Gausi medžiaga buvo rūšiuojama pagal loginę - kraštotyrinę - metodinę sistemą. Sudaryti ir surūšiuoti aplankalai laikmenose apie TVB veiklą bei kraštotyros fondą. Kraštotyros fondo medžiaga sisteminama pagal temas. 2018 m. buvo peržiūrėti ir naujai apipavidalinti aplankalai.

2018 m. buvo pradėtas darbas, kuris skirtas artėjančiam Trakų viešosios bibliotekos 80-mečiui. Šio darbo metu, jau nuo rugsėjo mėnesio, pradėta intensyviai rinkti, skenuoti, sisteminti, analizuoti Trakų VB kraštotyros archyve esančią medžiagą – metraščius, rajoninę ir respublikinę spaudą ir pan. Šios informacijos pagrindu pradėtas rašyti preliminarus tekstas, skirtas TVB jubiliejiniams metams apibendrinti, apžvelgti, reprezentuoti. Kuriamą būsimojo leidinio koncepcija.

## **VII. METODINĖ IR PROJEKVINĖ VEIKLA**

Trakų SVB buvo organizuojami seminarai, pasitarimai, praktiniai mokymai, gerosios patirties pasidalijimai, skirti profesionalumui ugdyti. Į bibliotekos pasitarimus buvo kviečiami įvairių sričių specialistai.

Trakų SVB darbuotojai 2018 m. kėlė kvalifikaciją Trakų viešojoje bibliotekoje, Trakų švietimo pagalbos tarnybos, Trakų rajono savivaldybės, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos, IBBY skyriaus, LBD ir kt. organizuojamuose seminaruose, mokymuose, profesinėse išvykose, festivaliuose. VB ir jos padalinių darbuotojai sėmėsi teorinių ir praktinių žinių Tarptautinėje Vilniaus knygų mugėje 2017, moksliniame-praktiniame seminare „XXIX Prano Mašiotų skaitymai“. Dalyvavo seminaruose, kuriuos organizavo Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, bendradarbiaudama su Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetu ir Lietuvos žurnalistikos centru: „Informacijos ir medijų raštingumas: „Google pradangino mano senelę“; „Kaip atpažinti netikras naujienas ir išvengti jų poveikio?“, „Kritinis mąstymas ir žiniasklaidos vertinimas“, „Autorinių teisių pagrindai“, „Informacijos išteklių paieška“, „Elektroninės paslaugos“, „Socialiniai tinklai“.

Iš viso kvalifikaciją kėlė 31 darbuotojas, 202 kartus. Iš jų:

|  |     |                                       |   |                         |
|--|-----|---------------------------------------|---|-------------------------|
|  | LBD | Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje | Vilniaus apsk. A. Mickevičiaus bibliotekoje | Kitose mokymo įstaigose |
|--|-----|---------------------------------------|---|-------------------------|

|                                   |    |   |    |    |
|-----------------------------------|----|---|----|----|
| <b>VB darbuotojai</b>             | 12 | 4 | 57 | 41 |
| <b>Miesto filialų darbuotojai</b> | 5  | 0 | 20 | 10 |
| <b>Kaimo filialų darbuotojai</b>  | 8  | 0 | 36 | 9  |

Viešoji biblioteka, būdama metodinio darbo centru rajone, vykde šias funkcijas:

- 2018 metais į bibliotekos filialus buvo išvykta 70 kartus;
- Pagal numatytą veiklos planą vyko 7 patikrinimų padaliniuose;
- Bražuolės, Grendavės, Dusmenų, Rykantų, Senųjų Trakų kaimų filialuose ir Rūdiškių miesto bibliotekoje atlikti veiklos patikrinimai, kurių tikslas buvo išanalizuoti bibliotekų veiklos rezultatus, pateikti pasiūlymus bibliotekinės veiklos tobulinimui;
- Atlikti Bijūnų, Bražuolės, Onušio filialų fondų patikrinimai dėl darbuotojų kaitos;
- Keičiantis darbo pobūdžiui, modernizuojant paslaugas, priimti ir apmokyti 9 nauji darbuotojai.

### **Projektinė veikla**

SVB teikė paraiškas projektams: **„Kūrybinė edukacinė programa „Bookface 2018“**, **„Kultūra tavo kalba“**, **Like o PRO: jektas, gramavimas, gresas“**, skirtas 2018-2020 m. žymioms sukaktims paminėti, **„Su teatru prie knygos“**, **„Sukurk knygą kitaip“**, **„Svečiuose pas kunigaikštį Vytautą“**, edukacinė programa **„Teatro cunamis“** „Kodas: BIBLIOTEKA“, kuris skirtas atskleisti šiuolaikinės bibliotekos vykdomas įvairiapusiškas, novatoriškas veiklas, parodyti visuomenei visas bibliotekos galimybes; **„Migruojantis kinas 2: kino vakarai tęsiasi“** tęstinis projektas; **KŪRYBOS KALEIDOSKOPAS**, Kursai **„Raktas į pasaulį – kalba“**, **Europos diena TRAKUOSE** ir kt.

2018 m. Trakų viešoji biblioteka, bendradarbiaudama su Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešąja biblioteka, vykdydama projektą „Vilniaus regiono bendruomenės medijų ir informacinio raštingumo ugdymas bibliotekose“, kvietė į seminarus. Atvykę kviestiniai lektoriai iš Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto – Vincas Grigas ir Viktor Denisenko – pravedė seminarus, kaip naudotis paieškos sistemomis internete bei analizavo netikras naujienas (ang. Fake news) ir jų keliamą poveikį visuomenei. Šie seminarai – nuo šių metų spalio startavusio ir du metus trukusiančio projekto „Vilniaus regiono bendruomenės medijų ir informacinio raštingumo ugdymas bibliotekose“ dalis, kurį organizuoja Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, bendradarbiaudama su Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetu ir Lietuvos žurnalistikos centru bei regiono bibliotekomis

2018 m. Trakų VB tęsė dalyvavimą respublikiniame projekte „Bibliotekų pažangai“.

Nuo 2008 m. Trakų VB dalyvauja Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešosios bibliotekos kraštotyrinės veiklos projekte „Vilnijos vartai“. 2018 m. VB pateikė Trakų rajono savivaldybės Kunigaikščio Vytauto Didžiojo nominacijos Nominantų 2017 m. sąrašą, papildė ir atnaujino seniau

paskelbtą informaciją. Nuo 2017 metų atsirado galimybė talpinti šioje svetainėje reklaminę informaciją apie viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose veikiančias kraštotyrines parodas. Šis darbas buvo tęsiamas ir 2018 m.

2018 buvo vykdomi dalinai finansuojami renginiai / projektai:

- Kultūros projektų edukacinė programa „Kultūros blyksniai“, kūrybinė stovykla „Aš esu pasakų lėlė“, „Kūrybos kaleidoskopas“, kursai „Raktas į pasaulį – kalba“, edukaciniai užsiėmimai „Su teatru prie knygos“, Europos diena Trakuose ir kt. dalinis finansavimas;

- Adolfo Ramanausko-Vanago 100-ųjų gimimo metinių renginiai;

- Tėvo Stanislovo 100-ųjų gimimo metinių minėjimas;

- Sąjūdžio metams paminėti;

- Valstybės atkūrimo šimtmečio renginiai;

- Trakų Dievo motinos, Lietuvos globėjos, paveikslo karūnavimo 300 metų sukaktys;

- Kultūriniai renginiai filialuose (20 renginių iš 600);

- Žaidimas „Lobis bibliotekoje“;

- Aitvarų šventė;

- Dusmenų bibliotekos 70 m. jubiliejaus minėjimas;

- Edukacinis užsiėmimas „Akvarelės terapija“;

- Literatūrinė popietė „Gyvenimo saulė – Mama“;

- Bendruomenių susitikimas „Skaitome ir skanaujame“;

- Dirbtuvės „Raskim daug draugų“ ir susitikimas su autoriumi Virgiu Šidlausku;

- „Akademinis irklavimas – ištvermingųjų sportas“, susitikimas su akademinio irklavimo sporto meistre, kraštiete Albina Rustelyte-Raščiuviene;

- Susitikimas su vaikiškų knygų autore, dailininke Lina Žutaute ir kūrybinės dirbtuvės vaikams;

- Edukacinis užsiėmimas „3 D piešimas“;

- Seminaras-diskusija Tarptautinei pagyvenusių žmonių diena;

- „O mes vaikai, o mes pasaulis...“ – Vaikų diena su rašytoja Lina Žutaute;

- „Kūčių ir Kalėdų belaukiant“ – nuspalvinkim Kalėdas;

- „Pavasario žiedas brangiausiam žmogui – Mamai“

- „Skaudu, bet išgyventa“.

Trakų rajono savivaldybė šiems projektams skyrė **6 050 eurų** rajono biudžeto lėšų.

## **VIII. PERSONALAS**

### **Darbuotojų skaičius:**

Ataskaitiniais metais SVB dirbo 45 darbuotojai, iš jų profesionalių bibliotekininkų – 36;

### Profesionalių bibliotekininkų išsilavinimas:

- Aukštasis – 33
- Aukštesnysis – 7
- Kita – 5

|   | Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai |         |         |
|---|---|---------|---------|
|   | 2018 m.                                 | 2017 m. | 2016 m. |
| <b>Vartotojų sk. vienam bibliotekininkui</b>      | 253                                     | 249     | 270     |
| <b>Lankytojų sk. vienam bibliotekininkui</b>      | 4 419                                   | 4 407   | 4 575   |
| <b>Dokumentų išduotis vienam bibliotekininkui</b> | 9 236                                   | 9 289   | 9 744   |

### MATERIALINĖ BAZĖ

#### Patalpų būklė

VB suaugusių vartotojų skyriuje 2018 m. abonemente pastatytas naujas vartotojų registracijos ir knygų išdavimo stalas, restauruotos pusminkštės kėdės, stovėjusios skaitytojų patogumui, tarp knygų lentynų. Keturiems skyriaus darbuotojams pakeisti kompiuteriai naujais.

Grendavės bibliotekoje suremontuotos patalpos ir atnaujinti baldai.

Krosnimis apšildomos: Bijūnų, Bražuolės, Paluknio, Šklėrių kaimo bibliotekos. Bražuolės kaimo filialas neturi sanitarinių mazgų, Šventininkų kaimo filialo sanitariniai mazgai yra lauke. Šiuose filialuose būtinas patalpų remontas, baldų atnaujinimas.

Daugelyje filialų būtinas kompiuterinės įrangos atnaujinimas. Prie bibliotekų reikalingi pakilimai (pandusai) tėvams su kūdikiais ir neįgaliems lankytojams.

Lentvario miesto biblioteka įsikūrusi nuomojamosiose patalpose.

Bendras bibliotekų patalpų plotas 2018 m. – 2 418 kv. m, naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 2 230 kv. m.

| <b>Iš rajono biudžeto buvo gauta</b>                               | <b>564 670 Eur,<br/>iš jų:</b> |
|--|--------------------------------|
| Darbo užmokestis   | 366 640                        |
| Soc. draudimo įmokos   | 111 880                        |
| Likusios panaudotos lėšos  | 86 150                         |
| Komunalinės paslaugos  | 8 200                          |
| Ryšių paslaugų įsigijimų išlaidos                                  | 6 400                          |
| Transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos     | 1 500                          |
| Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos                         | 3 600                          |
| Komandiruočių išlaidos   | 457                            |
| Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos išlaidos    | 4 200                          |
| Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos | 8 000                          |
| Kvalifikacijos kėlimo išlaidos                                     | 500                            |

|  |              |
|--|--------------|
| Ūkinio inventoriaus įsigijimo išlaidos                                 | 34 850       |
| Medikamentų ir medicininių paslaugų įsigijimo išlaidos                 | 200          |
| Materialiojo turto paprastojo remonto išlaidos                         | 15 843       |
| <b>Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos</b> | <b>2 400</b> |

### **Pajamos ir išlaidos:**

Iš viso 2018 m. Trakų SVB išlaidos 597 486,40 Eur, iš jų:

Papildomai iš kitų šaltinių gauta 41 866,40 Eur, iš jų:

- Fizinių, juridinių asmenų parama 2 734,77 Eur;
- Fondų komplektavimui iš Kultūros ministerijos 27 229 Eur;
- Kultūros rėmimo fondo, ES komisijos Lietuvoje, Trakų rajono savivaldybės finansuota projektų už 7 050 Eur;
- Už mokamas paslaugas 2 839,63 Eur;
- Neformalusis švietimas 2 013 Eur.

### **IŠVADOS:**

- Pagerinta bibliotekos materialinė bazė, pagal galimybes bibliotekose atliktas kosmetinis remontas;
- Bibliotekose sėkmingai teikiamos modernios informacinės paslaugos: dirba LIBIS posistemės, nuolat diegiami jų atnaujinimai, suskaitmenintas visas bibliotekos knygų fondas, pildomas internetinis kraštotyros portalas „Vilnijos vartai“ [www.vilnijosvartai.lt.](http://www.vilnijosvartai.lt.), organizuojami gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymai;
- Padaugėjo vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų su interneto prieiga;
- Lankytojai aktyviai naudojami elektroninėmis paslaugomis;
- Pagerinta bibliotekos materialinė bazė;
- Biblioteka tampa tikru bendruomenės traukos centru, kur vyksta įdomios diskusijos, susitinka bendraminčiai, kur daug naujovių, naujų knygų, noro bendrauti ar tiesiog pabūti tyloje ir vienuroje.

Trakų viešosios bibliotekos direktorė  
Danguolė Banevičienė, tel. (8 528) 55 491

---



